

Zelené srdce strednej Európy

Tibor Macák

Slávnoštná sála v budove 3. obvodného úradu vo Viedni zažila 22. 9. 2015 ozajstnú cezhraničnú slávnosť. Hlavným dôvodom bola prezentácia prestížnej knihy **Tečúce hranice v CENTROPE** s podtitulom „Zelené srdce“ strednej Európy, ktorú vydalo viedenské Vydavateľstvo Seifert. Jej autor Hans Peter Graner niekoľko rokov navštievoval pohraničné oblasti, fotografoval remeselníkov, tradičné slávnosti, kroje či prírodu a zbieran informácie o histórii i súčasnosti jedného z najdynamickejšie sa rozvíjajúcich regiónov celej Európy. Pre Vídeňské svobodné listy povedal: „Týmto podujatím sa prezentovala dlhočinná kultúrna, hospodárska a historická tradícia previazanosti Rakúska, Maďarska, Slovenska a Českej republiky. Dôraz sa pritom kládol na zážitok spoločných

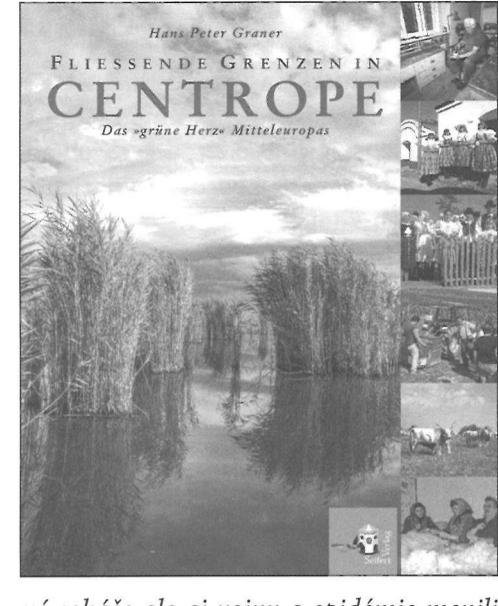
1

2

3

né sobáše ale aj vojny a epidémie menili toto puto, prípadne ho opäťovo oživovali. Vzájomné vzťahy prirodene ovplyvňovali aj jazyky regiónu, názory na svet a hospodárske reformy, zvyky a obyčaje, kroje a náboženstvo. (...)

Svedkovia doby svojimi spomienkami na éru pred, počas a po páde železnej opavy nám až teraz pomáhajú pochopiť to, ako sa žilo v pohraničnej oblasti. Poskytujú nám skutočný obraz tohto regiónu a jeho obyvateľov s charakteristickým črtami. CENTROPE obývajú ľudia, ktorí majú osobitý, cezhraničný rozmer: či už je to v juhomoravskej obci Dolní Dunajovice narodený dvojnásobný zakladateľ Rakúskej republiky Karl Renner,

1. Hans Peter Graner (vpravo); 2. Prezentácia fotografií knihy; 3. Kateřina Beranová (soprán), Gábor Varga (klarinet), Dániel Cséfalvay (klavír).

koreňov, vyjadrený slovom i obrazom, hudbou, spevom ale aj kulinárskymi špecialitami – to všetko spôsobilo zvedavosť a motiváciu pre spoznávanie pokladov regiónu CENTROPE.“

Na podujatí vystúpili hudobníci z Medzinárodnej dunajskej filharmónie Jordana Palovičová (klavír), Lovász Bálint (klavír), Cséfalvay Dániel (klavír) Varga Gábor (klarinet) a speváci Kateřina Beranová (soprán) a Rastislav Lalinský (barytón). V slovenskom synopsise knihy **Tečúce hranice v CENTROPE** sa okrem iného píše: „Tak, ako pre zvieratá a rastliny, ktoré nepoznajú žiadne hranice, aj pre obyvateľov pohraničia medzi Rakúskom, Českou republikou, Slovenskom a Maďarskom bol tento región po celé stáročia spoločným životným a hospodárskym priestorom. Až železná opava náhle pretrhla toto spoločenské, kultúrne a hospodárske puto vzťahov v zemepisnej oblasti, ktorá dnes dostala názov podľa výsledku súťaže školákov a školáčok: CENTROPE v Európe regiónov. Tento región opäť pomaly zrastá dohromady.“

Osídľovanie, pristáhovalectvo, vzájom-

z moravskej obce Kaliště pochádzajúci známy skladateľ Gustav Mahler alebo z moravského Příboru pochádzajúci „otec psychoanalýzy“ Sigmund Freud. Známy umelec pop-artu a akcionizmu Christian Ludwig Attersee pochádza z Bratislav tak, ako aj doyen rakúskej žurnalistiky Hugo Portisch. Prvý priamo zvolený rakúsky prezident druhej Rakúskej republiky Theodor Körner pochádza z obce, ležiacej pri maďarskom Komárom. Svojho času v maďarskom Raidingu narodený „rakúsky“ skladateľ a klavírny virtuóz Franz Liszt sa sám označoval za Madara, aj keď najradšej hovoril po francúzsky a svoj najplodnejší čas v tvorbe prežil v Nemecku...

Mimoriadne rozmanitý je historický vývoj, ktorý poznačili početné zmeny pomerov. Predovšetkým sa diali v 20. storočí, keď na troskách podunajskej monarchie vznikali národné štáty. Cez hrózy Druhej svetovej vojny a útlak v čase komunistických režimov až po ich pád v roku 1989 – to všetko poznačilo túto oblasť synonymom spoločného vývoja v stredoeurópskom dunajskom priestore.“

Tibor Macák